

19. Þá voru samin yfirlit 1) yfir efnahag sýslusjóða og 2) yfir efnahag sýsluvegasjóða í amtinu á árinu 1882. 51

Fleiri mál komu eigi til umræðu á þessum fundi og var svo fundi slitið.

Akureyri 6. marz 1884.

J. Havsteen,

settur.

Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um synjun staðfestingar á lagafrumvarpi um stofnun landsskóla. — Þjer hafið, herra landshöfðingi, með þóknanlegum brjefum frá 27. ágúst og 21. sept. f. á., sent hingað frumvarp til laga, sem fram kom af þingmanna hálfu og samþykkt var á síðasta alpingi, um stofnun landsskóla á Íslandi. 52
31 marz.

Að ytra álitu fer frumvarp þetta fram á, að stofnaður verði reglulegur háskóli á Íslandi, en með því að kennslan í guðfræði og læknisfræði á samkvæmt því fyrst um sinn að fara fram eptir sömu reglum, sem nú gilda fyrir prestaskólann og læknaskólann, og kennendurnir á þessum menntunarstofnunum einnig eptirleiðis eiga að hafa á hendi kennsluna í nefndum vísindagreinum á sama hátt og verið hefur, og þareð geymt er seinni lögum að stofna kennslu þá í heimspeki og öðrum vísindum, er frumvarpið gjörir ráð fyrir, verður í raun og veru hið eina nýja, sem frumvarpið fer fram á, það, að stofnuð sje kennsla í lögfræði og að lagaskóli sá, sem þannig kemst á og sem eptir fyrri frumvörpum átti að vera kennlustofnun út af fyrir sig, verði sameinaður við menntastofnanir þær, sem þegar eru til í guðfræði og læknisfræði, þannig að úr þeim öllum verði ein sameiginleg menntastofnun.

Í frumvarpinu er nú að eins mjög lauslega bent á, hvert fyrirkomulag skuli vera á menntastofnun þessari. Þannig verður hvorki sjeð af frumvarpinu nje umræðunum, hvort það á að vera skilyrði fyrir að geta orðið embættismaður á Íslandi, að hafa tekið próf við landsskólann, eða hvort kandiðatar frá Kaupmannahafnarháskóla einnig eigi að geta orðið það, eins og hingað til, og eigi er heldur hægt að sjá hvort burtfararpróf frá lærða skólanum skuli heimtað sem skilyrði fyrir að mega njóta kennslu landsskólanum og taka próf á honum, því þarsem svo sýnist sem ákvörðunin í 1. greiní um tilgang skólans byggji á þessu, þá bera aptur á móti umræðurnar á alpingi það berlega með sjer, að menn hafa ætlast til, að ólærðir menn skyldu einnig eiga aðgang að lögfræðisdeildinni. Að vísu felur nú 5. gr. frumvarpsins landshöfðingjanum að sem reglugjörð fyrir skólann, en hafi svo verið til ætlast, að í reglugjörð þessari skyldi nákvæmar skipað fyrir um fyrnefnd atriði og um fyrirkomulag skólans yfir höfuð þá hefði þó orðið að minnsta kosti að taka upp í frumvarpið aðalatriðin í fyrirkomulagi því, sem þingið vildi hafa á skólanum, eins og það einnig leiðir af sjálfu sjer, að það getur eigi orðið lagt á vald landshöfðingja eins, án hlutdeildar stjórnarinnar, að skipa fyrir um þessi mikilvægu atriði og gjöra aðalbreyting á fyrirkomulagi því, sem nú er og sem byggt er á konunglegum úrskurðum, skipulagsskrám og þesskonar ákvörðunum.

Að því er þessu næst snertir aðalefni lagafrumvarpsins, sem er að koma á fót kennlustofnun í lögum, skal vísað til brjefs ráðgjafans frá 28. febr. 1880 (Stjórnart. B. bls. 60), en þar eru ástæður þær teknar fram, sem að álitu ráðgjafans mæla á móti slíkri stofnun. Því fer nú svo fjarri að reynzlan hafi sýnt á þeim tíma sem síðan er

52 liðinn, að ástæður þessar hafi misst nokkuð af gildi sínu, að það má þvert á móti segja 31. marz. að þær sjeu orðnar enn öflugri nú enn áður, þar sem það einkum hefur komið enn betur í ljós á hinum síðustu árum hve lítil þörf er á hinni fyrirhuguðu stofnun. Lögfræðisnámið við háskólann í Kaupmannahöfn hafa nefnilega síðustu árin stundað miklu fleiri Íslendingar en fyrst um sinn mun þurfa í lögfræðisembætti á Íslandi og myndi þannig stofnun í lögfræðiskennslu í landinu sjálfu að óþörfu auka landssjóðnum kostnað að minnsta kosti um 10,000 kr. á ári og þó gæti eigi hjá því farið, að þeir sem þar lærðu yrðu síður að sjer en ef þeir hefðu lesið við háskólann. Nú sem stendur myndi ennfremur naumast verða audið að fá færa menn í þau tvö kennaraembætti í lögum, sem stungið er upp á, enda mundu þau reynast ónóg, ef veita ætti ólærðum praktiska kennslu í lögum og rjetti, eins og alþingi sýnist vera sjerstaklega umhugað um, auk hinnar vísindalegu kennslu í lögfræðisdeild skólans.

Sökum þess, sem nú hefur sagt verið, verður ráðgjafinn að vera á sama máli og þjer, herra landshöfðingi, um að lagafrumvarp þetta ekki sje til þess fallið að verða að lögum, og eptir að hann samkvæmt framanskriufuðu hafði allraþegnsamlegast borið fram tillögu sína um málið, hefur hans hátign konunginum allramildilegast þóknast hinn 29. f. m. að synja frumvarpinu allrahæstrar staðfestingar.

Þetta er ekki látið hjá líða að tjá yður, herra landshöfðingi, til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar í B-deild stjórnartíðindanna.

STYRKUR ÚR LANDSSJÓÐI.

Samkvæmt fjárlögunum fyrir árin 1884 og 1885.

10. gr. C. 4.

Samþykkt tillaga sýslunefndarinnar í ísafjarðarsýslu um að verja 550 kr. (sbr. auglýsingu landshöfðingja 1. marz þ. á. stjórnartíð. B.bl.30) til launa ferðabúfræðings og til verðlauna fyrir unnar jarðabætur.

16. gr.

Stýrimanni Snorra Kr Sveinssyni veittur af ráðgjafanum 100 kr. styrkur (í viðbót við aðrar 100 kr. sem honum voru veittar á árinu sem leið) til að ganga á sjómannaskólann í Kaupmannahöfn og taka þar próf.

Organista Jónasi Helgasyni veittur af ráðgjafanum 300 kr. styrkur til að gefa út íslenzka, fjórraddaða kóralbók.

Organleikara Bjarna Pálssyni veittur af ráðgjafanum 100 kr. styrkur til að kaupa harmonium til afnota við kennslu í söng og organslætti.

EMBÆTTISSKIPUN OG LAUSN FRÁ EMBÆTTI.

29. marz þ. á. þóknadist hans hátign konunginum allramildilegast að veita sýslumanni í Skagafjarðarsýslu Eggert Briem, r. af dbr., lausn í náð frá embætti fyrir aldurs sakir frá 1. ágúst þ. á. að telja og með eptirlaunum samkvæmt eptirlaunalögunum.

21. apríl s. á. skipaði landshöfðingi dannebrogsmann Benedikt Blöndal umboðsmann í Þingeyraklausturs umboði.

ÓVEITT EMBÆTTI

Sýslumannsembættið í Skagafjarðarsýslu í norður- og austuramti Íslands verður veitt frá 1. ágúst þ. á. Launin eru 3000 kr. á ári.

Sæki aðrir en Íslendingar um embætti þetta, eiga þeir samkvæmt konungsbrjefi 8 apríl 1844 og konungsúrskurðum frá 17. marz 1857 og 8. febr. 1863 að senda með bónarbrjefum sínum tilhlýðileg vottorð um kunnáttu sína í íslenzku.

Auglýst 4. apríl 1884. Bónarbrjef eiga að vera komin til ráðgjafans 24. júní 1884.